

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ХАЛКЪЛА АРАЛЫ ЭКОНОМИКА ФОРУМ

Повесткада – регион бюджетлени финанс тохташыулукулары

Петербургда жыйырма төртюнчю Халкъла аралы экономика форуму программасыны чеклеринде КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** Россей Федерацияны къырал советини комиссиясыны «Экономика эм финансла» ызда кенгертилген кенгешине къатышханды. Анда регион бюджетлени тохташыулукулары эм кеслери алларына болуулары, бюджетле аралы трансфертлени бериу системаны тапландыруу, субъектлени борч ауурулукуларын азайтыу эм инвестирование этиу соруулары созгендиле. Комиссияны кенгешине повесткасына кере регионла саулуку сакълау, транспорт, социал жалчытыу, инфраструктура анытыу дегенча ызлада предложенияла этгендиле.

Республиканы оночулары бюджет политиканы жууаплы халда эм кереклисича бардыруула улуу эс бурадыла. Эсигизге салайык, КъМР-ни Башчысыны Парламентте Посланиясында ре-

спубликаны бюджетини файдалыгы 2020 жылны эсеплерине кере биринчи кере 50 миллиард сомдан кеп болганды, ол 2019 жылга кере 139, 7 процентди. Аны бла бирге 2019 жылга кере налог эм налог болмагъан ахча келиуле тийишлисичадыла, планны жюз процент чакълы бирге толтурууга амал болганды.

Региону бюджетни коммерциялы кредиторладан ахча алмазча даражага жетгенди эм къырал-

ны ичинде борч азайтылганды, 2018 жылны аллына кере 4,9 миллиард сомга. «Жылны кыйынлыгына да къарамагъанлай, 2020 жылда биз аны энтта 720 миллионга азайтанбыз. Коммерциялы банклагъа къырал борчубуз жокъду», - дегенди Посланияны чегинде регионну оночусу, аллай ызны хайырлыгынын инфраструктура къурулушу анытыуда ачылган онгла бла анылата.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны театр искусство жаны бла грантларын бериуно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

«Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны театр искусство жаны бла грантларын къурауно юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини 2011 жылда 7 октябрьде чыгарылган 140-УП номерли Указына тийишлиликте театр къауумланы чыгармачылык проектлерине къырал себеплик этилирча, 2021 жылда бардырылган зришиуно эсеплерине кере Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны театр искусство жаны бла грантларын бу къырал казна маданият учрежденилагъа берирге:

«Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театр»;
«Али Шогенцуков атлы Къабарты къырал драма театр»;
«М. Горький атлы Орус драма театр».

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2021 жыл 2 июнь, №58-УГ

Митинг

КЕРТИ СЮЙМЕКЛИКНИ СЁЗЛЕРИ БЛА ТЕРЕН АКЪЫЛЛЫ НАЗМУЛАРЫ ЭШИТИЛГЕНДИЛЕ

4 июньда Къабарты-Малкъарны халкъ поэти, Ленинчи, СССР-ни, РФ-ни да Къырал сауғаларыны лауреаты Къулийланы Къайсынны эсгерге биз. Ол арабыздан кетгенли быйыл отуз алты жыл болады. Ол жылланы ичинде бушуу кюнубюз бла байламлы Къулий улуу атын жюрютген орамда эсгертмесине хар заманда да адамла келедиле. Аланы араларында сабийле, уллайганла да бардыла. Ала назмула окъуйдула, эсгеруу халла айтдыла.

Бу жол жыйылуу КъМР-ни культура министри **Мухаддин Кумахов** ачханды эм бардырганды. Ол Къулийланы Къайсынны чыгармачылыгыны, аны таркыймагъан терен мағъанасы кюнден-кюнге ёсе барганыны юсюнден айтханды.

Биринчи сёз КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**га берил-

генди. Ол улуу поэт ауушханлы анча жыл кетсе да, аты биргебизге жашап турганын чертип, аны жашау бизге бюгон да юлгюлю болганын, ол халкъбызны, къыралыбызны да сюерге юйретгенин айтханды. Спикер дуняга белгиле поэтибизни назмуларын не заманда да сыйгенин, алада кеп акъыл оюм, ариу суратлаула тапханын да эсге салганды.

- Къулийланы Къайсын аз адам санлы халкъны поэти эсе да, атын дуняга белгиле этгенди. Ол, назму сёзге салып, халкъына айтхан затла битеу дуняны халкъларына да аталадыла. Поэт анага, сыйгенине атаган аламан, терен сезимли назмула поэт тишируулагъа къаллай жюрек тухтанын айтадыла. Сабийлеге сыймекликни, аланы къоруулауу да ол адам улуну баш борчуна санаганды.

Ахыры 3-чо бетдеди.

Жашау журтлагъа хакъсыз газ тартыу планланы созгендиле

Петербургда Халкъла аралы экономика форуму чеклеринде КъМР-ни Башчысы **Казбек Кокков**ну «Газпром межрегионгаз» ООО-ну таматасы **Сергей Густов** бла тюбешулер кюралганды. Ала Къабарты-Малкъарда хакъсыз газ тартыуу жашауда бардырылуу планын созгендиле. Аны РФ-ни Президенти Владимир Путинни Посланиясына тийишлиликте Къырал Дума озгъан геуорге кюн къабыл кертгенди.

Айтылганыча, «последняя миляны» – газ быргыдан участокну чеклерине деру узунлукуну – газификациясыны ырысхы бла жалчытыу программалы Къабарты-Малкъарда районлада беш минден артык жашау журтла киргендиле. Къоранчла битеу да бирге 600 миллион чакълы бир болукудыла. Газ бла андан ары жалчытыуу быйыл ноябрьде башларга план этилиди. «Россейни

Президентини буйругъу республикада жашагъан асламлагъа бек мағъаналыды. Жангы закон бизни шахарларыбызны эм эллерибизни анытыууга, адамланы жашауларын игилендириуге себеплик этерикди», - деп чертгенди Казбек Кокков.

Энди законга кере элге ётдюролген быргыдан энчи адамны иелигинде болган жашау журтха деру газ къыралны ырысхысына ётдюролукдю, кесини жер юлюшюно тийресинде аны юйге жетдириуно инсан кеси телерге тийишлиди. Тарифле инфляциядан терк ёсmezге тийишлиди, инвестициялы къошакъла да тергеллик тойюлдюле.

Законга кийрилген эсгертулеге кере регион олукъ-энергия балансны Федерацияны субъектинин биринчи къулукчу инсаны къабыл этерикди, анга кере жер-жерли газификация программала жарашдырыллыкдыла.

Форумдан материалла 2-чи бетде басмаланадыла.

Жазылыу - 2021

«Заманны» – хар таулу юйюрге!

Хурметли жамауат!

Сиз ана тилибизни сюе эсегиз;

- сиз халкъбызны инсаны болганыгызыны дайым сезгенлей турурга къосей эсегиз;

- сиз малкъарлыланы тарыхыны, маданиятыны, адетлерини, аланы бюгонню жашауларыны, жетишимлерини эмда къайгырыуларыны юсюнден асламыракъ билирге итине эсегиз,-

«ЗАМАН» ГАЗЕТГЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ.

Аны белгеринде сиз кеп сейрилик затла табаркъсыз. Ол хар юйюрге да керек болганына тюшонюрюксюз.

Бизни индексбиз – П 5893

Казбек Коков «Единая Россия» кырагъан жыйылыуыга кыатышханды

Санкт-Петербургдагы халкыла аралы экономика форумун кезиунде КМР-ни Башчысы **Казбек Коков** «Единая Россия» партияны «Регионлада инфраструктура проектле – айныуу амалы» деген стратегия сессиясына кыатышханды. Жыйылыуу партияны Генеральный секретары **Андрей Турчак**ны башчылыгы бла бардырылганды. Россейни Правительствосуну атындан а анга вице-премьер **Марат Хуснуллин** бла **Александр Новак** кыатышханды. Сюзюуге отуздан артык регионну башчылары да чакырылганды.

-Партияны РФ-ни Президентини Посланиясына кирген башламчылыктарындан бири – ол газны жер юлүшлөгө хаксыз этдорууду. Аллаи оноуну адамла эрттеден бери саклагандыла. Экинчи июньда уа Федерация Совет тийишли законну кыбыл кегенди. Бизни тергеулерибизге кере, жангы социал амалны хайырындан жууук заманлада кыошак халда 2 миллион чаклы юйге

Сёз тийрелени комплекс халлы ёсдюрю жаны бла проектлени юсюнден баргъанды

Кыабарты-Малкырдан делегацияны санында КМР-ни Правительствосуну Председателини бирини орунбасары **Мурад Куниев** эм КМР-ни экономика айныуу министри **Рахайланы Борис** Петербургда «Тийрелени комплекс халлы айныууда инновацияла эм инвестицияла» Халкыла аралы экономика форуму панельный сессиясына кыатышханды.

Анда тийрелени комплекс халлы айныуу жаны бла проектлеге, жашуу журтланы кызулушларына эм Россей Федерацияны субъектлеринде шахарланы инфраструктура ёсюулерин жалчытыууга кыаралганды.

газ тартыллыкды, - дегенди Турчак, форумда селеше. Андан сора да, отлукъга кыошулууну жоруктары женгилетиледиле эмда болжаллары кысхартыладыла. Кыолайсызлагъа – пенсиячылагъа, сакытлагъа, кеп сабийли юйорлеге уа – энчи болушлук этиллиди.

Жыйылыуда **Марат Хуснуллин** регионлада инфраструктура проектлеге ахча бёлюнуу онлары бла шагъирейлендиргенди, губернаторла уа аланы толтурууну планларын, сынауларын да туура этгендиле.

Кыабарты-Малкыарда 2022-2024 жыллада жашуу журтланы ишлеуно программаларына кере Нальчикде энчи иели юйле ишленген беш микрорайонда таза эмда кир суула саркырыча быргыла тартыллыкдыла. Бахан, Элбрус муниципал районлада бла республиканы ара шахарында сууну тазалауучу эмда суу бла жалчытыуучу объектлени кызулушларыны проектлери жарашдырыла турадыла.

Сюзюуге кыошулганла инфраструктурага эм тийрелени комплекс халлы айныууларына инвестицияланы кёбейтирге онг берген амаллагъа да ёс бургандыла.

Бююнюлкде Кыабарты-Малкыарда тийрелени комплекс халда айныуу онлары жашауда бардырырча регион Правительство бир ненча норматив акт жарашдырады. Сёз Нальчик шахар округну «Восточный» микрорайонуну тийресинде алыкыа кызулуш бардырылмаган жерлерини, андан сора да, алгын промышленный застойкага хайырланган тийрелени юсюнден барады.

Байламлыкъланы кючлендирир ючюн

Кыабарты-Малкыар Республиканы Башчысы **Казбек Коков** «Росгеология» АО-ну генеральный директору – правленини председатели **Сергей Горьков** бла Санкт-Петербургда ишти тубешиуу кырагъанды. Сёлешилени эсеплерине кере байламлыкъланы юсюнден келишимге кыол салынганды. «Бийик производство-техника кыолайлыгы, бийик профессионал онлары эм бу бёлюмде жыйылган энчи информациясы болган кыралда эм уллу геология холдинг бла келишим геология тинтиулеге, магъаданланы болумларына кыараууга, табийгат хазнаны хайырланыууга эм минерал-сырьё чыгарууга ахшы онла кыраиды», - деп чертенди **Казбек Коков** тубешиууну чегинде.

«Росгеология» Россей Федерацияда минерал-сырьё чыгаруу ишлеге кырал сапарыни баш толтуруучусуду, аны кыолайлыгыны жозо проценти кыралны иелигиндеди. Кыабарты-Малкыарда биригиу алтынны жаратылган жерин

излеу эм анга багъа беруу жаны бла иш бардырады, бизде алтын чыгарган жангы бёлюмю кыурагъа мурдор хазырланганды.

Бусагъатда жер магъаданланы битеу да бирге чыгарылууу регионну валовой продукту кыурамында 0,3 процентди. Ол ызын айнытыр акыл бла республиканы тийресинде энчи жангы картаны жарашдыруу иш бардырылады.

Андан сора да, келишимни чеклеринде жер тубюндеги суу кыолайлыкыны ачыкылау жаны бла тинтиуле бардырыллыкдыла. Специалистле белгилегенге кере, геологоразведочный ишлени этдоруу жангы жаратыуулары билирге себеплик этерикди.

Бирлешген документге кыол салуу Кыабарты-Малкыарны табийгат кыолайлыгын хайырланыууга, кыудуретни сакылаууга, аны тап жаратыууга, республиканы шёндююлю инвестиция эм инновация инфраструктурасын кыураууга бурулду.

ТАСС-НЫ КОРРЕСПОНДЕНТИ БЛА УШАКЪ

Регионну айнытыууну баш жолларыны эмда халкыла аралы форумну биринчи эсеплерини юсюнден – ачык халар

КМР-ни Башчысы **Казбек Коков** ТАСС-ны корреспонденти **Надежда Колосова** бла ушагында регионну айнытыууну баш жолларыны эмда Петербургдагы халкыла аралы экономика форумуну ишени биринчи эсеплерини юслеринден халарлагъанды.

Республиканы оночусу билдиргенге кере, Кыабарты-Малкыарны регионла бла бирге ишлеуно кенгертирге белгиленди. Сёз бек алгъа аланы курорт-туризм бёлюмю онлары бла шагъирей этиюно юсюнден барады. Аны юсюнден айта, **Казбек Коков** Нальчикни курорт кесегин айнытыууну ахыр жылда жарашдырылган мастер-планын туура этгенди. Анга кере санатор-курорт комплексни шёндюю учрежденияларын бла объектлерин тапандыруу бла бирге жангылары да ишленрикдиле.

Алай бла солуу жерлени он мингге дери кёбейтирге кыолдан келликди. Нальчикни курорт зонасын айнытыууга КМР-ни оночулары банк системаны келечилерин да кыошарга умут этдиле эмда ол мурад бла ала бла сёлешиле бардырадыла, деп кыошханды **Казбек Коков**.

Форумну кезиунде республикага магъаналы ишледен бири да толтурулганды – «Росгеология» АО-ну баш директору **Сергей Горьков** бла тубешиуно кезиунде ол биригиу бла келишимге кыол салынганды. Анга тийишлиликде республикада жер тубюнде ичер суула излеуу жаны бла ишле бардырыллыкдыла, табийгат байлыкъланы

жангы картасы жарашдырыллыкдыла. Организация магъадан алтынны излеуу, аны тергеу жаны бла мадарла этеди, республикада алтын кыазган бёлюм кыурауу мурдору хазырлана турады.

Журналистни «Росгеология» бла келишим республикага не хайыр берлигини юсюнден соруюуна жууап бере, **Казбек Коков** былай дегенди: «Келишимни хайырындан жер тубюнде байлыкъларыбызны запасларын тергерге, табийгат хазнабызны ёлчегин билирге кыолубуздан келликди. Дагыда магъаналы социал жумушну тамамларга – адамларыбызны ичер суу бла толусунлай жалчытырга – онг берликди».

КМР-ни Башчысыны «Газпром межрегионгаз» ООО-ну генеральный директору **Сергей Густов** бла тубешиуу да кыйиматы болганды. Аны юсюнден айта, **Казбек Коков** ТАСС-ны корреспондентине РФ-ни Президенти **Владимир Путин**ни Посланиясына тийишлиликде адамланы юйлерине газны хаксыз тартыууну юсюнден кеп болмай Кырал Дума кыабыл кеген законну толтуруу ючюн Кыабарты-Малкыарда не мадарла этилликлерини юсюнден билдиргенди.

- КМР-де газ тартыууга ахча бёлюноу программасына беш мингден артык юй кыошулганды. Ич жумушлагъа 600 миллион сом чаклы кыоратырга белгиленди, - дегенди **Казбек Коков**. Ол айтханнга кере, газ бла кыошак халда жалчытып ноябрьде окына башларыкдыла.

КМР-ни Башчысыны бла Правительство суну пресс-службасы.

ОНОУЛАШУУ

Посланияда салынган борчланы толтурууга кыришгендиле

КМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Парламентге Посланиясында асламлы информация органланы ишлерин иглендируу жаны бла буйрукыла берген эди. Аны чеклеринде республиканы СМИ органларыны келечилеринден ишти кыауум кыурагъанды. Аны биринчи жыйылыуунда республикалы басма органланы ишлерин шёндюю заманнга тийишлиликде айнытыууну амаллары сюзюгендиле.

Жыйылыууну культура министр **Мухадин**

Кумахов бардырганды. Аны айтханына кере, асламлы информация органланы ишлерин иглендируу, аланы заманын излемлерине келиндируу, керекли техника бла жалчытыуу эм башка предложенияла жыйышдырылып, документ власть органлагъа берилликди. Ызы бла Стратегия эмда энчи программа кыурауулыкдыла.

- Телевиденияны ишине тарыгыуула жокъдула. Алай, жарсыууга, республикалы газетлени окуучулары азайып барадыла. Аланы ишлерин жангытырга,

адамла аланы сойноп излерча этерге борчлубуз. Кересиз, аллыбызда жууаплы иш барды, - дегенди ол.

Ишти кыауумну келечилерини предложениялары уа кеп болгандыла. Ол санда журналистлени билимлерин ёсдюрюно, басма органланы социальный сетъледе кенг белгили этиюно, почтаны ишин торлендирууну, рекламаны юслеринден айтылганды.

10 июньга дери кыауумну келечилери кеслерини предложенияларын бла эсгер-

тиулерин белгили этерге керекдиле. Ызы бла ала келир жыйылыуда сюзюлюп, тийишли документ хазырланыллыкды.

«Заманын» хурметли окуучулары! Миллет тилде басмаланган газетни ишин иглендирууну, сизге кыаллай материалла сейир болганларыны юслеринден билдире боллукъсуз. Аллаи эсгертиуери болганланы 8(8662) 42-24-02 телефон номерге сёлеширингизни тийибиз.

ТИКАЛАНЫ **Фатима**.

КЕРТИ СӨЙМЕКЛИКНИ СӨЗЛЕРИ БЛА ТЕРЕН АКЪЫЛЛЫ НАЗМУЛАРЫ ЭШИТИЛГЕНДИЛЕ

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Аны ёмюрлюк болуп кьалган айтыулары кёпдөле: «Битеу адам улун сөйген тынчды, кьоншунгу сөерге юйрен», «Сабийле бир заманда да ёлмесинле», «Мамырлыкь, кьууанч сизге, саула!», «Дуниягьа халал кёзле бла кьарагьыз»... Бирде фахму бла инсанлыкь энчи болуп келедиле. Поэтни юсюнде ала бирге кьошулупдула. Ол халкьына бла адабиятха кьуллукь этгенди. Аны бла ызындан келген тёлюлени ырызлыкьларына да тийишли болгьанды. Закийни назмулары жаш тёлюню игиликке, халаллыкьгьа, мамырлыкьгьа чакьырып турадыла. Назмучу келлик тёлюле

аны тенгшилеринден насыпыл болсала сөйгенин айтханды», - дегенди Татьяна Борисовна. Ызы бла ол Кьулийланы Кьайсынны башында сагьынылган назмусун кёлден айтханды.

Андан сора сөз Кьабарты-Малкьарны Жазыучула союзуну правленини председатели, назмучу **Беппайланы Муталиге** берилгенди. Ол: «Бу кюн бизни хар бирибизге да энчиди. Ол мудахлыкьны бла ёхтемликни кюнөдү - Кьайсын Шуваевич бу жерден болгьаны кёлуюбно кётюредди, аны дуниядан кеттени уа чексиз жарьытады. Поэт Кьабарты-Малкьарны, саулай да Кавказны дуниягьа танытыр ючюн кёп

иш этгенди. Аланы юслеринден ариу, тынгьылы, магьаналы сёзюн айтханды», - дегенди эм анга аталган назмусун окугьанды.

Кьулийланы тукьум таматарлары Малик: «Мен быллай кюнледе, бизни кьарындашыбыз Кьайсынны эсгерип, бери келгенлени - ма быллай бир кёп адамны кёрсем, хар заманда кёлую кётюрюледди. Саулай да тукьумубузну атындан сизни барыгьызгьа да ырызлыкьымы билдиреме», - дегенди.

Эсгеруи жыйылыуу ахырында Чегем районну администрациясыны таматасы **Хасанш Одижев** селешгенди. Ол дуниягьа белгилли жерлешибизни акьыл кючюню, фахмуусуну, бийиклигини, уллу адамлагьа тийишли жандаурулугьуну,

кишилигини, миллетин, кьыралын бек сөйгенини юсюнден айтханды. Сора Чегем районда Кьулийланы Кьайсынны бла Алим Кешоковну шөхлукьларына аталып, бу эки уллу адамыбызны эсгертемелери ишлене тургьанын билдиргенди. Ызы бла Хасанш Хакашевич, жыл сайын бола тургьаныча, закийни поэзиясын сөйгенлени аны Биринчи Чегемде поэтни Юй-музейине, анда боллукь митингге кьатышыргьа чакьыргьанды. Жыйылыуу поэтни ауазына тынгьылай, аны эсгертемесине гюлле салуу бла бошалгьанды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат. Суратланы **ТАПАСХАНЛАНЫ** Аминат алгьанды.

ПАРЛАМЕНТ

Законланы жарашдырыуда эм жетишимлиге - алгышлаула, грамотала, лауреатлагьа уа - дипломла

КьМР-ни Парламентинде «Мени законла жарашдырыу башламчылыкьгьым» республиканы конкурсда хорлагьанланы атлары белгилли этилип, алчылагьа грамотала, лауреатлагьа уа дипломла берилгендиле.

Анга аталган кьууанчлы жыйылыуу Билим беруу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла комитетни председатели **Нина Емузова** бардыргьанды. Окуучуланы эм аланы илму башчыларын алгышларгьа уа спикерни орунбасары **Мурат Карданов**, Урунуу, социал политика эм саулыкь сакьула комитетни таматасы **Хусейн Кажаров**, Экономика политика, инновация айнытуу эм предпринимательство, Жамауат кьоркьуусулукь эм коррупциягьа кьажау, Спорт эм туризм жаны бла комитетлени башчылары **Заур Апшев**, **Михаил Кривко**, **Арсен Барагунов**, депутатла **Владимир Безгодько** эм **Светлана Пшибиева** да келгендиле.

Окуучуланы эмда аланы устазларын алгышлай, **Мурат Карданов** жаш адамла законланы жарашдырыуда биринчи атламла этгенлерин чертгенди. «Бу жетишимде тохтап кьалмагьыз деп тилгерге сөеме. Быллай чыгьармачылыкь жумушла уа фахмугьузну ачыкьларгьа, келир заманда усталыкьны сайларгьа болушадыла», - дегенди ол.

Дагьыда, ол алгьын жылда кёргюзюлген ишле быллай тынгьылы, магьаналы да болгьанларын айтып, келир кезиуде конкурсну даражасын

кётюрюгге чакьыргьанды.

Нина Емузованы айтханына кёре уа, конкурсха 46 илму тинтиу кёргюзюлгенди. Быйылдан башлап, битеу ишле антиплагиат системада сюзюледиле. Алай бла бир нечча сюзюу авторларына кьайтарылгьандыла. Ол угьай, бирча ишле окуна ачыкьлангьандыла.

Битеу да бирге конкурс 7 секциягьа юлешингенди. Экспертле бардыргьан тинтиуледен сора юч иш биринчи жерге тийишли кёрюлгенди. Экинчи жерге - эки эмда ючюнчюгге да эки илму иш чыкьгьандыла. Алчыланы санына кирмеген, алай магьаналы оюмлары болгьан ишлеге уа лауреатланы дипломларын берирге оную этилгенди. Аллайла сегиздиле.

Нина Гузеровна быллай конкурсла фахмулуланы, баш-

ламчылыкьла эте билгенлени ачыкьларгьа болушханларын чертгенди. «Жууукь кезиуде биз жаш тёлю политика жаны бла законну сюзерикбиз, анга сизден оюмла сакьлайбыз», - дегенди ол.

Ызы бла саугьалау башлангьанды. Алай бла битеу тинтиуледен сора биринчи жерге Нальчикни 27-чи номерли школуну окуучусу **Роман Денисовну** иши тийишли кёрюлгенди. Ол экологияны проблемаларын кётюргенди. Нальчикни 14-чю номерли гимназиясыны окуучусу **Фатима Гешева** уа жаш тёлю айырыу комиссияны кьурауну, алай бла ёсноп келген тёлюню кьол кётюрюгге кьатышдырыуу амалларын тингенди. Парламентде Жаш тёлю палатаны келечиси **Мокьаланы Альбина**

уа халкьны льготалы дарманла бла жалчытууну игилендириуно юсюнден ономун туура этгенди. Аланы ишлери да 1-чи жерге тийишли болгьандыла.

Хорлагьанланы депутатла да алгышлагьандыла. Арсен Барагунов, ахыр кезиуде кьыралда, республикада да туризмни айнытугьа энчи эс бурулгьанын белгилеп, конкурсха ол жаны бла секция кьошууну дурус кертгенди. Заур Апшев а жетишимлиликни жашырынлыкьы кьадалып ишлеуде болгьанын айтханды. «Алай аны бла бирге ахшы ишле этигиз, чомарт болугьуз, таматалагьа тынгьылагьыз», - дегенди.

Ол кюн жетишимли окуучуланы устазлары да белгиленгендиле. Аланы арасында уа депутат **Хусейн Кажаров**, сабий чыгьармачылыкьны «Кюн

сахар» академиясыны устазы **Беккиланы Жанна** эм башхала бардыла.

Тюбешиюну ахырында устазланы атындан Парламентте, конкурсну кьурагьанлагьа ырызлыкьын айтып, Нальчикни 32-чи номерли школуну устазы **Мадина Тайсова** селешгенди. Ол шёндюгю жаш тёлюню цифралы технологияладан билими иги болгьанын чертгенди. «Кьыралны, республиканы да алгьа элтирик ма бу тёлюдү. Биз а алагьа ол жаны бла керекли билим беребиз», - дегенди ол.

Роман Денисов, жаш адамланы атындан селеше, конкурс тинтиуну бардыргьан анга артыкьда сейир болгьанын белгилегенди. «Тенглерим да бу ишге тири кьатышырла деп ышанам», - дегенди эмда анга хазырларыгьа болушханы ючюн устазы Беккиланы Жаннагьа ырызлыкьын билдиргенди.

Тюбешиюну ахырында Нина Емузова, алчыланы санында районладан жашла бла кьызыл аслам болгьанларын белгилеп, мындан ары аланы саны кёбейиригине ышангьанын айтханды. «Быйыл бир энчилик барды - тинтиулени экспертлери депутатла болгьандыла. Ол а игиди. Парламент хар адамгьа, ахшы башламчылыкьгьа, оюмлагьа ачыкьды», - дегенди ол.

Бу кьууанчлы кюн жашланы бла кьызыланы эслеринде кьалыр ючюн а ала депутатла бла бирге суратха тюшгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Ёрлеу

Кьоншу субъектнини таматасы ыразылыгыын билдиргенди

Озган ыйыкыда Кьалмуьк Республиканы башчысы **Бату Хасиков** Терс-Кьолда болганды. Ол Россейни субъектлерини таматарындан биринчи болуп Европаны бек бийик таууна чыккыганды.

Минги тауга ёрлеуон а халкына жоралаганды. Кьабарты-Малкварны Альпинизмден федерациясыны башчысы Ёлмезланы Абдул-Халим, анга кьонакбайлык этип, Ёлбрусха чыккыганына шагьатлык кьагыт бергенди. Ол айтханга кёре, кьоншу республиканы таматасы болмагачча алакат хазырланып эди. «Эверестге ёрлейме десе окына болушругум хакьды», - деп билдиргенди Ёлмез улу.

Эсигизге салайыкь, 2011 жылда Абдул-Халим Эверестге экинчи кере чыккыганында, биргисине кёчгончюлюк сы-

наган халкъланы байракъларын элтип, аланы хар бирин да дуняны бек бийик тау тёлпесинде кётюргенди. Аланы араларында Кьалмуьккуну байрагы да болганды.

Бату Хасиков Ёлбрусха таулу жашла Байдаладан Александр эм Альберт бла чыккыганды. Ол кесини инстаграмында алагга ыразылыгыын билдиргенди.

- Кюнню хали артыкь иги тьойюл эди. Бу жашла уа мени бир ненча кере тапсыз болумлагга тьошоуден сакьлагандыла. Сау болсунла. Жаланда аланы усталыкъларыны хайырындан кун неда тап бошалганды. Солууум ахыр кюнлери былай алакат бошалганыларына ыразыма, - деп билдиргенди ол.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ЭЛ МЮЛК

Жашил кьудоруну жыйып башлагандыла

КьМР-ни Эл мюлк министрствосундан билдиргенлерича, бу кюнледе республиканы аграрчлары жашил кьудоруну оруп башлагандыла. Бусагьатда 146 гектардан 465 тонна жыйылганды. Орта эсеп бла алып айтханда, бир гектардан 33 центнер чыгьады.

Быйыл жашил кьудору саулай 5,4 минг гектарда кетерилликти. Ол былтыргы кёрюмдюлеге толусунлай келишеди.

Республиканы консерва заводлары да жангы тирликни жарашдырыгга хазырдыла. Быйыл предприятяланы тахта кётетледен бла жемишледен башха заманладан иги да кеп продукция чыгьарып муратлары барды. Эсге сала айтсакь, былтыр саулай 304 миллион чакьлы банка жарашдырылганды.

Таппандырыу

Орамланы, юйлени арбазларын кьолгга алгандыла

Быйыл «Шахар болумну игилендириу» программагга кёре, Тьырныаузда, Ёлбрусда, Кёнделенде эм Быллымда кеп фатарлы юйлени арбазларына эм башха объектеге тынгьлы ремонт этилликти. Бусагьатда тийшли ишле Тьырныаузда Мызы улуну атын жюрютген орамда бла Ёлбрус проспектеде 36-чы, 40-чы, 47-чи эм 49-чу номерли кеп фатарлы юйлени арбазларында барадыла. Ала битеу да быйыл август айгга жангыртылынып бошалыргга керекдиле.

Андан сора да, «Хар сабийни жетишими» федерал эм «Билим беруи» миллет проектлеге эм «КьМР-де билим берууну айнытуу» республикалы программагга кёре, школлада физкультурадан бла спортдан жараула бардырыгга онг кьуарча субсидия бёлюнгенди. Аны чеклеринде бюгонюкде Тьырныаузузун 3-чю номерли орта школуну эки спорт залына тынгьлы ремонт этиле турады. Ала быйыл августуну орталарындан кеч кьалмай битерикдиле.

- Ишле графикден кеч кьалмай тынгьлы тамамланадыла.

Проектни жашауда бардырылганы муниципалитетде билим берууну айнытуугга ахшы себеплик этерикди, - деп кьошханды районну администрацияны башчысыны орунбасары Муаед Азубеков да. Бу кюнледе «Экология» миллет проектге кирген «Таза суу» федерал программагга кёре Кёнделенде Энеев, Мусукаев, Жанатаев, Ленин эм Тапшинска атлы орамлада саулай да 4,2 километр чакьлы жерде суу ыргьылыны алышып кьу-решедиле.

Элни администрациясыны башчысы Атмырзаланы Марат айтханга кёре, Ёлбрус районну эм уллу элгеринден биринде проектни барганы бек магьаналы ишди. Аны хайыры бла энди иги кесек арбазны таза суу бла сылтаусуз этерге онг табылыкьды.

Эсге сала айтсакь, сагьынылгьан проектге графикден кеч кьалмай эм кьагьволу тамамларылрны КьМР-ни Башчысы Казбек Кокков бла Правительствово энчи контрольда тутадыла.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

БАШЛАМЧЫЛЫКЪ

«Бизни ал кьайгырыуубуз – окьуну тауусханлагга иш табаргга болушуу»

Кьабарты-Малкьар кьырал университетеде усталыкь сайларгга эм урунургга болушхан управление ишлейди. Биз аны юсюнден толуракь биллир ючюн таматасы Ратмир Коцеьеге тьобеп, ушакь этгенбиз.

- **Ратмир Тимурович, бёлюм кьаллай жумушланы тамамайды?**

- Баш борчларыбыздан бирлери окьуу юйно бошاپ чыккыганлагга иш табаргга болушургьады, ол санда болжаллы халда студентлеге да себеплик этебиз. Вакансияланы ярмаркасын бардырабыз, ишчи жерле бергенле бла да тьобешебиз. Студентле усталыкъларын рынокда сурамгга кёре сайлар ючюн консультацияла ётдюрөбиз. Жангы ишчи жерлени юсюнден сайтыбызда, социал сетельде да билдириуле этебиз.

- **Иш табаргга кьалай болушханыгьызы юсюнден толуракь айтсагьызы эди?**

- Вузну бошагьандан сора жаш специалист бизни республикада, башха жерде болса да, усталыгына кёре урунургга онг табаргга керекди. Кертиди, биринчи заманда анга уллу хакь киши тёлерик тьойюлду. Кёплени уа уруну жолларын башларгга ол шарт тьады. Аны эм башха проблемаланы юсюнден да биз студентлеге анылатабыз. Бизге КьМР-ни Уруну

эмда социал кьоруула министрствосуну, иш бла жалчытуу, предпринимательлеге себеплик этиу араланы, компанияланы эм башха учреждениланы бла организациаланы экспертлери да болушадыла. Аны жаш адамлагга мастер-классла ётдюрөдиле, уллу конкуренцияны кезиуонде рынокда иш табаргга, ушакьны бардырыгга юйретдиле.

Студентлени кёбюсюню усталыкъларын аныглау жаны бла окьуна сынамлары жокьду. Аны хатасындан кёпле иги билим алганылыкьгга, практикасыз кишиге керек болмай кьаладыла. Ол себепден окьуй, тургьанлай, бир жерде ишлеп керселе, бек иги болуукь эди.

- **Студент отрядлагга кьаллай усталыкълары болгьанла сайланадыла эм анга ким да кьошулуп кьаламыды ?**

- Биринчиден, аллай кьауумланы санына тьошген сынамын байыкьландырыгга онг табарыкьды. КьМКУ-у да «Россейни студент кьаууму» жаш тёлю жамауат организацианы бёлюмю ишлейди. Аны штабына педагогика, кьурулуш эм туризм жаны бла окьугьанла киредиле. Сёз ючюн, быйыл биринчи майда «Сервис эм туризм» бёлюмю окьуучулары Сочиде «Жемчужина» кьонакь юйде урушургга

кетгендиле. Аны бла бирге бу шахарда бизни бла байламлыкь жюрютюрге сойген даражалы кьонакь юйле кёпдюле. Педагоглары кьаууму уа Ялтада «Артек» халкьла аралы сабий арада ишлейдиле. Кьурулушчула да Санкт-Петербургда, Кьазанда эм Москва областьда кьармашадыла.

- **Сагьынылгьан программа бла жылгга неча адамны жибересиз эм юйюнден узакьгга кеталмагьанлагга башха кьаллай онгла бардыла?**

- «Россейни студент отрядлары» жамауат организацианы республикада бёлюмюню себеплиги бла жыл сайын кьыралны регионларында ишлерге жоюз адам барады. Тышына кетерге базынмагьанлагга неда аллай онглары болмагьанлагга жайда университетде приём бардырган комиссиягга неда ремонт этген кьауумланы санына кьошабыз. Дагьыда Instagram - job_kbsu эм Telegram Job_KBSU социал сетельде да суралгьан вакансияла жазыла туруучудула.

- **КьМКУ-ну бошагьанланы арасында урунганла кёпмюлюе?**

- Жыл сайын аланы санына кьошула барады. Бюгонюкде ол кёрюмдю 65 процент болады. Алай 2025 жылгга аны 75 процентге жетдирип муратыбыз барды.

Кьабарты-Малкьар кьырал университети 2021-2030 жыллада айнытууну программасыны чеклеринде билим берууну кьагьволу кётюрууге да аслам эс буруллукуду. Ол санда социал, экономика, инженер эм педагогика бёлюмледе да.

- **Уруну рынокда кесини жерин табарча, специалист кьаллай болургга керекди?**

- Иш бла жалчытханланы асламысы, жаш специалистни билиминден сора да, ариу кьылыкьлы болуруна да эс бурадыла. Аны бла бирге адам коллегаларына ачыкь болургга итинсе, команда бла жетшимли ишлесе бютюн игиди.

Бусагьатда вузда билим берууде, илмуда эм башха жамауат башламчылыкьлада жаш адам кесин ачыкьларына онгла кёпдюле. Окьугьан кезиуде аллай амалланы жибермей, тири хайырланыргга керекди.

- **Сизни бла онлайн халда байламлыкь жюрютюр онг бармыды?**

- Хау, бир тюрлю сорууу болгьан электрон адресибизге - e-mail: job@kbsu.ru неда инстаграмга - https://www.instagram.com/job_kbsu/ жазаргга, неда бу телефон номер бла сёлеширге болуукьду: +7 (8662) 40-48-06

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Сахна

Бу кюнде Кзулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театры сахнасында Москвада Б. Щукин атлы театр институту выпускниклери төрт жылны ичинде бийик билим берген махкемеде бу жаны бла жыйган сынамларын, хунерликлерин кёргозгендиле. Быйыл бу ызда диплом алганлары саны битеу да бирге жыйырма тогуз болады, аладан алтысы республикадан малкъары жашла бла къызла болганлары уа бютюн къуандырған шартды.

Солдан оннга: Жангуразланы Мажит, Родион Вьюшкин, Атырзаланы Магомет.

Театр искусствозга кеслерин толу берирге итингенлерин ачыкълап

Гогуйланы Арафат, Жаппуланы Марат, Байдаланы Шахым, Жашууланы Мухаммат, Байтуугъанланы Светлана, Къабарты-Малкъардан къумукълы къыз Бурлият Ибабова РФ-ни халкъ артисткасы Нина Игоревна Дворжецкаяны курсунда окъугъандыла. Бу жаш адамла Малкъар театры артистлерини санына къошулуп, труппага кеслерича жангы хауа урдурула, жангы ызла ызларла, заманны измелерине кёре жангыча аякъ алырла деп ышануубуз алайды.

Жаш артистлени бизни сахнада къараучуну аллына чыгуулары къыралда 2014 жылда башланган

Концертни программасына кёре эм биринчи Гогуйланы Арафат «Суратлау сёз» деген ызда (ызла барысы да ала училишеде юйренген дерслеге кёредиле) Кзулийланы Къайсынны назмуларын окъугъанды. Мария Макулина Кристина Живульскаяяны «Мен Освенцимдан ётгенме» деген чыгармасын баямлагъанды. Жаппуланы Марат Лев Толстойну «Анна Каренинасындан» монологну эшитдиргенди. «Вокал» ызда серб халкъ жыры Тина Стоилкович айтханды. «Арыкъны суулары» деген жыры Гогуйланы Арафат эм Жаппуланы Марат эшитдиргенди. «Педагогический юзюкле» ызда

ала бек магъаналыдыла. Сёзге айтханда, жашланы бла къызланы сахнага чыкъган кезиулеринде кёре билген къараучу аланы кёзлеринде чыгармачылык жилтинни, илхам учунуу, къызыу жюрек урууну эслемей къоярыкъ тойюл эди.

Сёз ючюн, Жаппуланы Маратны монологунда ол кесини жигитини ич дунясын, сезимлерин, къуанчларын, къазауатын, тиюнголген сезимлерин да бирча толу кёргозталганды деге боллукъду. Лев Толстой деменгиле психологду, ол инсанни ич дунясын ичин тышына айландыра билген жазычуду.

Бизни жерлешибизни да аны толу ангылагъаны дебют ролюнда туура кёрюнгенди дерчады. Ол а аны иш кёллюлююню, жигитни дунясына тюшюне билген фахмусуну, инсанни жюрегине сыйынган чюйреликлени

Премьера

Сейир сюжети, драмалыгы бла энчи симфония

Саратову Л.В. Собинов атлы къырал консерваториясындан композитор Малкъондуланы Ахматны 2-чи «Омела» симфониясыны премьерасы болганды. Ол уллу парный оркестрге жазылганды. «Омела» төрт кесекден къуралады,

аланы хар бири да сюжетлери, драма шартлары бла энчидиле, бютюнда сейир а финалды.

Композицияда музыкада эм айныган, аслам тюбеген соната алгеорону ышанлары да эслендиле, ол кеп заманны ичинде согулган бир макъамда кеп-тюрко материалны бирикдирге онт бередди. Аны ючюн Ахмат бу жанрны жангыдан сайлагъанды.

Симфонияны къалай жазганыны юсюнден айта, ол кесини инстаграммында бу чыгарма олсагатлай согулурга неда кеп заманны эслемей къалырга боллугун айтхан эди: «Муратым жашауда тола башлагъанды. Биринчи кередеча, бусагъатда да ноталарым музыкантланы къолларына тюшерлерин ашыгып сакълайма. Авторча бу симфонияны юсюнден айтырыгым – ол мени алгъадагы ишлериме арталдыда ушамайды, кючлююга, жюрекке киргени бла аны башхала бла тенгледирге жарарыкъ тойюлду».

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Жоралау

Саугага – къызыу къарсла

Элбрус районда Сабийлени бла жаш тёлону чыгармачылыклары анытхан Мокъаланы Магомет атлы арада окъуу жылы ахырына жетгенине жоралап «Сабийликни планетасы» деген эсеп концерт къурагъандыла. Жаш фахмуланы кёллерин кётюрге жыйылган къараучуланы алларына жангы программалары бла районда эм андан тышында атлары белгиле къауумла чыкъгандыла. Аланы санында «Эльбрус» миллет теспеулени юлголю ансамбли, «Стайл» шёндолюлю теспеулени студиясы, «Адель» вокал студия болгандыла. Къууанчы жыйылыуыга «Эрте айнытууно школасы», «Тигиуно азбукасы» эм башха сабий биригиулени келечилери да къошулгандыла.

Къараучула хар сахнага чыкъганна жылы тюбел, кварс ургандыла. Республиканы артистлери Созайланы Нату, Жеттеланы Анжела, «Ани» къауум да ол кюн музыкалы номерлерин кёргозгендиле. Концертде окъуу жылны эсеплерине кёре бийик жетишимле болдурагъан окъуучуланы да саугалагъандыла.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

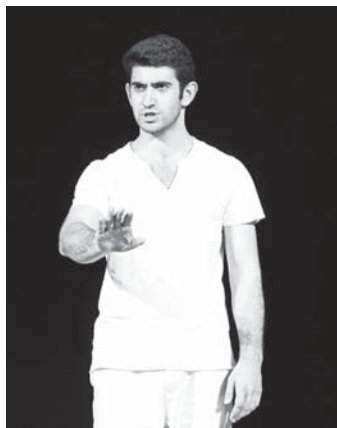

Жаппуланы Марат.

«Большие гастроли» федерал проектни чегинде болганды. Ол Россейни маданият кенглигин къурауга, чыгармачылык байламлыкъланы жарашдырууга, театрға жангы къараучуланы келиулерине себеплик этиуге бурулупду.

Андан бери жыл сайын, пандемия бла байламлы кезиуно айтмагъанлай, къыралда уллу театрланы, белгиле актёрланы гастрольлары къуралгъанлай турадыла. Аланы спектакльлери уллу эм гитче сахналага, абданлага эм сабийлеге, юйор бла бирге къарауга деп салынадыла. Программаны географиясы да тюз алай кенгди. 2018 жылдан бери анга Россей Федерацияны 85 субъекти къошулганды.

Геуюрге кюн кёргозтюлген классиконцертге къайта, аны Малкъар театры директору, КъМР-ни халкъ артисти Жангуразланы Мажит, баш режиссёр, КъМР-ни искусстволарыны сыйлы къуллукъчусу Атырзаланы Магомет, театры бла кинону актёру, Б.Щукин атлы институту преподаватели Родион Вьюшкин ачхандыла. Ала къараучуланы жангы къауум бла шагъирейлендирип, сахнаны аланы чыгармачылык учунларына эркин этгендиле.

Гогуйланы Арафат.

Наполеонну бла Жозефинаны ушакъларын Жаппуланы Марат бла Даша Дуженкова кёргозгендиле, Байдаланы Шахым а белгиле ямайкычы жыры Боб Марлини эниклегенди. Жаш артистле бирси ызлада да тюрко-тюрко хунерликлерин ачыкълагъандыла.

Алып айтханда, ол жангылык болмаз, сынамлы артистлени араларында окъуна аллай сёз жюройду: «Къайда да ишле, алай кесинги ёз жерингде къараучуну аллына сахнага чыкъган бек къыйынды эм энчи жууалпыды», - деп. Хау, Нальчикни къараучусу сыналгъан, кеп ахшы оюнланы кёрген къараучуду. Анга себепликни Культура министрствобузу тынгысыз оюнуларыны хайырындан жыл сайын бизни республикада бардырылган «Южная сцена» фестивалы да этеди. Аны айта келгеним а, биз бу кюнде кёрген жаш актёрланы ишлерине, юйренгенибизча, асыры бийик излемле салырга керек болмазбыз алыкъа дегенликди.

Къууандырған шартланы белгилей, бу къауумну жангычы кёз къарамларын, алга барырга, ёсерге итинулюклерин чертирге сюеме. Шёндою кюн сайын тюрленген дуняда

Влад Свиридов бла Тина Стоилкович.

ачыкъларча къолайлык болганыны белгисиди. Бир сёз бла айтханда, чирчиклери ёсе башлагъан актёр усталыкъны.

Алай бла 3 эм 4 июнда программаны чеклеринде ала «Три товарища», «Funny money» деген спектакльлени да кёргозгендиле. Кёш да бара-бара тюзеледи дегендиле тауула къурала, тириле баргъан ишни, хунерни юсюнден. Москвада театр институту билем алып келген жаш тёлубоз да, айныуно жолун тутуп, республиканы маданият жашауна кеслерини юлюшлерин къошарыкълары сёзсюзю.

Алай эсе уа, маданиятыбызны бир магъаналы бёлюмюно, театр искусствону, тамблагъы кюннюно жулдузу жанганлай турады, насыпха. Аны алайлыкына бизни Культура министрствобузу, миллет театрларыбызны къайгыргъанлары уа бютюн магъаналыды, нек дегенде къайсы заманлада да тёлуден тёлуге ётген жорук болганды жашауну тутуруугу.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат.
Суратланы Татьяна
СВИРИДЕНКО алгъанды.

Биогон - Экологну кюню

«Табийгъат бизни барыбызны да сыйлы хазнабызды, ансыз жер
жюзюнде жашау ёчюлюп къаллыгъын унутмайыкъ»

-Арт жыллада къыралда экология ючюню къайгырыу кюч ала барады. Анга эс бурулмай, ол сагъынмай бир проект да къолгъа алына болмаз. Сиз а анга не юлюш къошасыз?

- Министерство, департамент да республиканы шахарларнда, эллеринде табийгъатха, къудуретге да къаты контроль этеделе, алагъа хата салынмазына бек сакъдыла. Биз хауаны кирлендирге боллукъ затлары мардаларын тергеибиз, эсеплейбиз. Къалгъан-къулгъан материалланы паспортларын тинтебиз, аланы асырагъа, жарашдыргъа лицензияла берилгендерине бла къалгъанларына къырайбыз.

Республиканы эллеринде

бла шахарларында объектиле экология экспертизаларын да бардырабыз. Минги тауну этеклеринде Миллет паркны, «Налчык» курортну, Бийик тау заповедникни тийрелерине контроль этебиз.

Жарсыгъа, адамланы нителери, къыйлыкълары да башха-башхады. Бирле экология ючюню къайгырадыла, башхала

Росейде Экологну кюню кёп болмай къуралгъан байрамдан биринди. Аны башламчысы уа РФ-ни Президентини Владимир Путинди. Ол тийишли указгъа 2007 жылда 21 июньда къол салгъанды.

Къабарты-Малкъарда табийгъатны къоруулар, къудуретни сакълар муратда энчи министерство да къурагъандыла. Биогон биз аны департаментини башчысы Цийкъанланы Марат бла ушакъ этебиз.

уа – аны бузадыла. Табийгъат – бизни барыбызны да сыйлы хазнабыз болгъанын, ансыз жер жюзюнде жашау ёчюлюп къаллыгъын унутмайыкъ. Алай кёпле унутадыла, жалаанда кеслерине тап тошюрюрге итинедиле. Тамбла не боллугъуну сагъышын этмей, агъачланы аяусуз къырадыла, койдюредиле

къайтарыу бла байламлы план жарашдырып, бизге этген жумшларыны юсюнден билдирге керекдиле, телеулерин берирге да борчлудула.

-Республикабызда экология жаны бла хал къалайды? Къайгы этерча сылтаула бармыдыла?

-Башха регионла бла тенгледиргенде, бизде хал игиди. Алай болур ючюню а кёп зат этиледи. Правительствоу оноуу бла жыл сайын тазалыкъны сакълау жаны бла экиайлыкъла бардырадыла.

Насылха, бизде адамны саулугъуна заран тошюрюп ишлеген предпритияла да хазна жокъдула. Ала табийгъатха не хата келтиргенлерин биз, айтханымча, контрольда тутубыз. Гидрометзаводну алсакъ, андан чыккъан тютюн асламында хауа болумгъа кёредиле. Болсада анда да торлениуле башлангандыла.

-Биогонюкде кир-кипчикни тёгю, къалгъан-къулгъанлыкны кыйда болса атыу бек уллу проблемаладан бири болур баям. Шахарда, элдеде да орамлада, суу жагъалада багуш, мешхут тёбелени кёресе. Анга не мадар?

-Багуш эркин этилмеген жерде жыйыла эсе, аны ючюню биз админстрацияла, организацияла неда предпритияла багуш тазир салабыз. Аны бла чекленип да къалмайбыз, кирленген жерлени тазарларын да излейбиз. Инспекторларыбыз хар затны суратха аладыла,

биз а артда кемчиликте кетерилгенлерине бла къалгъанларына къырайбыз.

Къыралны башчысыны, РФ-ни, КъМР-ни да тийишли министрстволарыны буйрукълары бла тинтиуле этилип башланганды багуш тёбеле иги да азайгъандыла. Кертиди, былтыр пандемия ючюню ол иш бир аз селейгенди, алай быйыл озгъан тёрт айны ичинде 143 тинтиу бардырылганды, алагъа кёре 771 минг сомгъа тазир салынганды. Ол ахча, толусунлай кир-кипчикден тазалануу жумшлагъа къоратылады.

-Кир-кипчикни айыргъан предпритияла къурауну юсюнден къуруда айтылып турады, бизде ала ишлеймиди?

-Зыбыр къалгъан-къулгъанлары жарашдырыуну юсюнден 2013-2025 жыллагъа программа къуралганды. Анга кёре, кир-кипчикни жыйгъан, алгъан эмда экинчи да хайырланырча этген эки полигон эм аны койдюрген да юч предпрития бардыла. Аланы хайырындан эркинликсиз къуралгъан багуш тёбеледен 72 кетерилгенди. Эм магъаналы юч объектеде быйыл бла келир жыл рекултивация ишле этилликдиле. Аладан бири Былымда 3-ю

номерли востохранилищеди, ол 3,6 гектарны тутады.

Андан сора, федерал проекте тийишлиликде череклени жанларын бегитиу жаны бла мадарла этиледиле. Бахсан районда 2019 жылда коммунал къалгъан-къулгъанлары айыргъан завод ишленгенди, алай предпритияла дагъыда къураллыкдыла.

-«Къызыл китапны» жангы изданысыны юсюнден да айтсанг эди.

-Анга Къабарты-Малкъарны жеринде болгъан эки мингден артыкъ битим, иги кесек да жаныуар, чабакъ киргендиле. Алай а, алгынлык китапка кирген бир-бир ёсюмлюк, къанатлыла, жаныуарла жокъ болгандыла. Биз угъга баргъанлагъа, чабакъ тутханлагъа чек да, марда да салабыз, болсада аланы хаталары азаймайды.

Сёз ючюню, къалиярны окъуна алайыкъ. Жаз башында аны къызып алгъанла кёндюле. Бу битимни тамыры бла чыгъарсанг, ол экинчи ёсмейди. Жарсыгъа, башхала бла да хал алайды.

-Экологну кюню бла байламлы окъуучуларыбызга не айтыргъа сюесе?

-Арт заманда тегерекде тазалыкъны сакълауа адамла бир кесек сагъыракъ болуп башлагандыла. Тизгинни жыйыуну, жашиллендируню акциялары, суббентикле къураладыла. Алай ол азды, паркларыбызны, терек бахчаларыбызны сакълар, арбаларыбызны, эл тийрелерини ариу ийисли гюлле, юлкюле бла жасар ючюню жамауат ол ишлеге бютюн тири къатышыргъа тийишлиди.

Мен былайда Прохладна районну юлгоге келтирлик эдим. Ары барсанг, эллеринде айлансанг, арбалда, жол жанлада торлю-торлю гюлле ёсгенлерин кёрсенг, жюрегинг къуунады. Жашагъан жерибизни айт болуруна хар бирибиз да къайгырырга керекбиз. Ол заманда тегерегибиз бир кесек окъуна ариу болур.

Ушакъны ХОЛАЛАНЫ Марзият бардырганды. Суратланы автор алганды.

Саулукъ

Сохранны кёбюсюнде аш-азыкъ бла тохтатыргъа онг барды

-Тинтиуле ачыкълагъанларыча, сохурдан абадан адамланы алтмышжуу процент кыйналады. Ол кеси аллына чыгъып къалгъан ауруу туюлюдю, язваны белгилериде неда гастритни эм изофагитни рефлексиди. Сохуран ёнгечни пептический язвасыны эм аш орунда рак аурууну хаталарындан болуп да къалады.

Алай кесигизге къоркъуулу диагноз салыргъа ашыкъмагъыз. Бу ауруу асламысында тап аууланмагъаныгъыз, бир-бир продуктла сизге жарашмагъанлары, сизге белгили болмагъан неда экзотика ашарыкъны хайырланганыгъыз ючюню окъуна чыгъып къалыргъа боллукъду.

Аны саулукъду адамла окъуна сынадыла. Андан аякълары юслеринде ауулануучула, къургъак ашарыкъланы хайырлануучула, кёп ашауучула, кофени, газировканы, шоколадны, алкогольну оздурганла да къыйналадыла. Ауурлукълары уллу адамла, беллерин бел бау бла къысыуучула, ауур жоκληни кёторюучюле да къыйналадыла андан. Къырыны ичинде къан басымлары уллу болса да, тынчлыгъын алады адамны сохуран.

Къалай-алай болса да, ауруу юйренчекге айланган эсе, адам

«Жаш заманыбызда не зат ашасакъ да, аш орунубуз алай терк эрите эди! Энди уа, абадан болгъанлы, сохуран бек кыйнаиды. Аны юсюнден врачдан толуракъ хапар аласыгъыз эди, ыразы боллукъ эдик», - деп, телефон бла сёлешип, тилегенле бардыла. Биогон Налчык шахарны ючюню номерли поликлиникасыны врачы Рахайланы Аслиханов жаны бла консультация этеди.

саулугъун тинтидирге керекди эм тынгылы багъылмай жарарыкъ туюлюдю. Анга чыдап турургъа жарамайды. Сиз къыйналып тургъан заманда къабукъларын ашайды, жара этеди, химия койдюрюуге ушагъан иш болады. Сиз сохурандан сора да, кечеге кезиуде ачлыкъгъа ушагъан аурууну онг неда сол къабыргъаны мюйюшюнден сезе эсегиз, врачха терк барыргъа керексиз. Ауузугъуздан аман ийис чыгъа эсе уа – бютюнда.

Сохуранны хатасындан къуса эсегиз, ол заманда анда къан къатыш бар эсе, кёкюрегигиз бек ачы эсе, башыгъыз тегерек айлана эсе, ашны жута туруп, тамагыгъыз ауруу эсе, чархыгъызда суу азая эсе, эм ауурлугъуыз азайып бара эсе, врач сизге тинтиулден ётерге бююрюккю: рентгенографиядан эм эндоскопиядан да

ётерге керек боллукъду, уаакъ чегилени да тинтирге керекди, баш магъаналы ауруудан багъы андан сора тохтадырыллыкды.

Аны бла бир кезиуде сохурандан багъыу да бардырыллыкды. Аш орунну, ёнгечни къоруулар ючюню, кислотаны хатасыз этиу амалла этилликдиле. Аны ючюню а, антацидлени – жолгъа тюшген кислотаны - кетерлик дарманланы хайырланадыла. Ол дарманла аш орун-чеге трактны жараларын иги этеди.

Сизде сохуран чыккъы эсе, къолугъузда керекли дарманла уа жокъ эселе, аш орунну ашарыкъла бла да къорууларгъа боллукъду. Былайда уа бютюнда иги сют, сют баш, сюзме, акъ ётмек, жумуртха, котлет эм башха продуктла болушурккъдула. Алай ала мыстылыла, чибижилле, тузланган эм къуурулгъан ашарыкъла болмазгъа керекдиле.

Андан къутулур ючюню, ашны терк-терк эм аз порцияла бла жутугъуз. Ауузалана туруп, гитче-гитче уртамчыкъла бла суу ичерге болады. Гара сууну газы болмагъанын ичерге тийишлиди, нек дегенде углекислы газ аш орунда сокну кислотностун кёбейтеди. Бел бауугъузу къаты тартып къысымагъыз. Аны бир кесек бошласагъыз, къырыны ичинде къан басым тап мардагъа келликди. Бел бауну такъыччла (подтяжки) бла алышындарсагъыз а, бютюнда иги боллукъду.

Чибижили, эт, жаулу, ийисли ашарыкъланы хайырланмагъыз. Ингирги азыкъны кеч ашасагъыз, жатмай иги кесек заманын турургъуз. Телевизоргъа къарап неда китап окъуп, штинтике олтуругъуз. Жатсагъыз а, башыгъызны 10-15 сантиметр бийиклиги болгъан жастыккъа салыгъыз.

Алай таянырдан алгъа арталлыда ашамасагъыз, бютюнда игиди. Сохуранны ичген дарманларыгъыз чыгъара эселе уа, аны кесигизни врачыгъызга айтгызыз – ол аланы сизге келишгенлерин бююругъа керекди.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият хазырагъанды.

Футбол

Футболдан «Олимпни» 32-чи турунда Спартак-Нальчик» Таганрогу «Форте» командасы бла тубешгенди.

Оюн бизни стадионда барганды. Турнир таблицата бу эки кыауум бир бирден алай узакда тойюлдюле. Ала кыарыу, усталык, терлик жаны бла бирчарак эселе уа, матч да сейир етериги саклана эди.

Болсада, кырауучулары ол ышаныулары толмаганды – биринчи таймда топ бир кыау-

Кытдыргандыла, алай а абызырамадыла

умдан башхасына ете, акиси да чабыуула эте, кыабакласта жууклаша да кете, гол ураламагандыла. Таймны ахырында Павел Зенура штрафнойдан топну кыабакларыбызга жибергенди, алай ол тюз вра-

диле. Алай кыоркыуулу болумла чыгга тургандыкыгга, ол да 0:0 эсеп бла бошарга ушай эди. Кыйтмасанг, ол да аман тойюлдю. Алай, матчны ахырына жете хорлатсанг а, а ачыу тиеди. Мында да 91-чи минутта

артха юч балл алып кетгенди, нальчикчиле уа таблицата энишгерке тюшгенди.

«Форте» баш тренери **Андрей Гордеев**, турну юсюнден оюмун айта, нальчикчиле бла матч бир заманда да тынч етмегени билдиргенди. «Аны ючюн биз не кючлю чабыуулар, кыорууланууга да хазыр болурга кыорешгенбиз. Алгга

тёзерге тюшгенди, арта оюнну излегенибизча бардыралганды, бу хорлам бизге тынчык бла берилмегенди», - дегенди ол.

Нальчикчилени баш тренерлери **Ашмаз Шаков** а арт кезиуде бу «Спартакны» качество жаны бла эм ахшы матчларындан бири болганы белгилегенди. Жангыз голну юсюнден айтканда, ол аны урган футболчуну бийик усталыгын кёрпозтеди.

Салынган планыбызны толтура келгенбиз, кыаршчы кыауумга кеп кыоркыуулу кезиуде да кыраууланганды. Футболчула бу эсепке кеслери да бек жарсыгандыла. Ала кыолдан келгени аямагандыла, алай югюн насыплары тутмаганды. Энди жангы оюнга хазырланууга керекди, мугурайып турурга заман жокду, дегенди ол.

Кезиулу матчын «Спартак» «Дружба» бла 9 июнда бардырыкды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Биринчилики турнир таблицасы

№	Клуб	И	В	Н	П	М	О
1	Кубань Холдинг	31	23	5	3	61:23(38)	74
2	Кубань	30	24	2	4	74:21(53)	74
3	Черноморец	30	20	6	4	52:16(36)	66
4	Легион-Динамо	30	16	13	1	55:17(38)	61
5	СКА Ростов-на-Дону	30	18	4	8	66:29(37)	58
6	Анжи	30	13	9	8	54:41(13)	45
7	Форте	30	12	8	10	51:30(21)	44
8	Динамо-Ставрополь	30	13	5	12	4:42(5)	44
9	Махачкала	30	12	7	11	45:42(3)	43
10	СПАРТАК-НАЛЬЧИК	30	11	8	11	41:35(6)	41
11	Краснодар 3	30	9	6	15	36:52(-16)	33
12	Биолог-Новокубанск	30	10	3	17	53:52(1)	33
13	Машук-КМВ	30	9	6	15	38:51(-13)	33
14	Дружба	30	6	4	20	25:74(-49)	22
15	Интер	31	4	6	21	28:82(-54)	18
16	Туапсе	30	4	2	24	36:105(-69)	14
17	Ессентуки	30	3	4	23	25:75(-50)	13

тарыбызны кыолларына келип тюшгенди. Андан сора кыореш майданны ортасында барганды, алай ол бир тюрлю эсепке келтирмегенди.

Солуудан сора кыонакыла чабыууларын кючлендирген-

Владислав Коротаев мююшден бизге гол урганды. Оюн бошалырга талай минут кыалгандыкыгга, спартакчыла эсепни тюрлендирге кыорешгенди, алай муратларына жеталмагандыла. «Форте»

АУУР АТЛЕТИКА

Жаш тёлю спартакиадагга сайланганды

Москвада жаш тёлюно арасында ауур атлетикадан кыаралыбызны ара шахарыны биринчилиги етгенди. Анда Россейни бешинчи жай олимпиадасына кыатышырыкыла сайлангандыла.

96 килограммгга дери ауурлуктары болганды арасында Элбрус районну Олимпиадалы резервли спорт школуну сохтасы, спортну устасы Гулийланы Расул ахы кёрюмдюле болдурганды. Ол ауруп, кеп замандан бери эришулеге биринчи кере кыатышканды эмда сермеп 120 килограммны, тюртюрп да 150 килограммны кётюргенди. Алай бла ол, эки жолда да

270 килограмм кётюрюп, хорлам болдурганды эмда

бийыл июльда Зеленодольскда етерик спартакиадагга сайланганды.

Москвада Элбрус райондан дагыда бир атлетибиз жетишимли болганды. Спортну устасы Аслан Каскулов 73 килограммгга дери ауурлуктары болганды арасында хорлаганды. Ол штанганы аллына эки кере жанлап, 303 килограммны кётюргенди (140+163). Спортчу жаш Россейни чемпионатына хазырланганын белгилерчады. Эки атлетни да тренер Муаед Шаов юретеди.

Анатолий ТЕМИРОВ. СУРАТДА: Гулийланы Расул.

Приставка

Алиментлени төлемегенле аз тойюлдюле

Быйыл жыл башланганлы Кыабарты-Малкыарда Суд приставланы федерал службасыны управленийсында (ФССП) кыулулук этгенле иги кесек заманны алиментлени төлемегенден 60,7 миллион сом жыйгандыла, - деп билдиргенди ведомствону башчысы Бауаланы Ахмат.

ФССП-ны бёлюмюнде бюгюнлюкде төленмеген алиментле бла байламлы 3765 иш ачылыганды. Ол санда онлары бола турганлай борчлары төлерге соймегенле, законнга бузуклык этгенле да ачыкылангандыла.

Алай бла быйыл беш айны ичинде аллай 137 инсан уголовный эм 322-си да административ жууалга тартылганды. Дагыда 2 881-не Россейден тышына чыкымазча чек салынганды эм 212-ни молклери арестге са-

лынганды. Болсада 1624 жерлешибиз, борчларын жапмай, эки айны созадыла. Законнга кёре уа, ала алгга административ, ызы бла уголовный кодексге тийишлиликке жууалга тартылырга боллукдула.

Республиканы УФССП-сыны районлада бёлюмлеринде да быйыл майны ахырында 4 457 иш тинтиле турганы белгиленгенди. Андан тишируулагга 297-си жетеди. Орта эсеп бла алып айтканда, борчлары болганды кёбюсю 37-38 жыл болгандадыла.

Суд приставла сабийлени эркинликтерин кыоруулар ючюн законну чеклеринде бар амалны хайырланадыла. Ол себепден алиментлени 74 процент чакылысы жыйылады.

Бизни корр.

Следствие управление

Аманлыкчы он жылдан баямланганды

Россейни Следствие комитетини КъМР-де Следствие управленийсы он жыл мындан алгга этилген аманлыкчы тинтенди. Ол кезиуде Прохладна районну инсаны белгисиз тас болганыны юсюнден уголовный иш ачылган эди.

1982 жылда тууган эр киши тас болганыны юсюнден право низамны саклауучулагы аны юйюрю белгиле этгенди. Он жылны ичинде ала аны кында болганын билмеленле-

рин айтып тургандыла.

Алай следствие управленийсы кыулулукчылары психофизиология суд тинтиуле бардыргандыла, полиграфны хайырланып. Соруну кезиуонде эр кишини еге кызы аманлык этилгенин билгени ачыкыланганды. Следовательле тийишли излеу жумушла толтуруп, прохладначыны юй бийчеси елтюргенин, аны ёлююн а отда кюйдюргенин ачыкыланганды.

Росгвардия

Эришулени кызыуу кезиуу жетеди

Росгвардияны Звездный элде орналган частыны аскерчилери биатлондан эм женгил атлетикадан ведомстволу эришуулени регион бёлюмюне кыатышкандыла. Ала Шимал-Кавказ округну Жуков орденли бригадасында бардыргандыла. Гвардиячыла юч километрге кросс чапкандыла, дагыда быллай узунлукда чабып, эки жерде, ахырында уа Макаров кирошдан 25 метр узунлукда илишанлагга атып эришгенди.

Команда эсепте Звездныйден аскерчиле биринчи болгандыла. Дагыда биатлонда эр кишилени арасында капи-

тан А.Сумер барысындан да кючлю болганды, кроссда ефрейтор Евгений Т. кююш майдан кытыханды. Тишируулары арасында кроссда Анфиса Кориченкону адам да озалмаганды.

- Аны бла тохтап кыалмай, энди эришуулени кезиуу бёлюмюне хазырланып башларыкыбыз. Ол а июнда бардырылыкты, дегенди аскер бёлюмю физический хазырлау эм спорт жаны бла таматасы майор Владимир Рыльков.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

Эски сурат

Жигер колхозчула бир такыйкыагы ишни юзгендиле

Революцияны кезиунде большевикле хорлап кыралда Совет власть тохташхандан сора элдеде ара мюккле, колхозла кыралда тебирейдиле. Кыауум-кыауум болуп адамла жер сюредице, мирзеу саладыла, маллагыа кырайддыла.

Бу суратдагыла уа бичен ишлей турадыла. Ала барысы да акъ суучуладыла. Сурат 1933 жылда Акъ - Суу тийресинде алыннганды.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Улоу

Нальчикден Сочиге – тюзюнлей авиарейс

Кёп болмай Нальчикни аэропортунда Сочиден биринчи рейс этген «РусЛайн» авиакомпанияны самолёту кыоннганды. Ол жангы технологиялагыа кёре ишленген, элли адам олтурурча жери болган хауа кемеде. Аны хайыры бла энди Нальчикден Кыра тенгизни жагысына 55 минутха жетер онг боллукыду. Самолёт июндан башлап сентябрьни ахырына дери ыйыкыга эки кере рейс этерикди.

Болсада сурамгыа кёре, аны ишин узакыга созар план да барды. Билетлени багысы эки минг сомдан башланадыла.

Учхан заманы: **Нальчикден Со-**

чиге – бараз күн 17 сагыат 50, шабат күн 12:15; Сичиден Нальчикге – бараз күн 16:10, шабат күн 10:35.

ЭКСПЕДИЦИЯ

Бийик тау ауушла эмда терен тарла бла

Кыабарты-Малкыарга квадроциклдеде жолоучулук кыралады. Аны Москвадан бла Москва областандан да кёпле кыатышырыкыдыла. Бу жол энчи машиналада алты ауушдан, жети тардан, Кыялы эмда Баш Кавказ таракланы аралары бла ётерикдиле, 300 метрден артык бийикликте ёрлеп тышерикдиле.

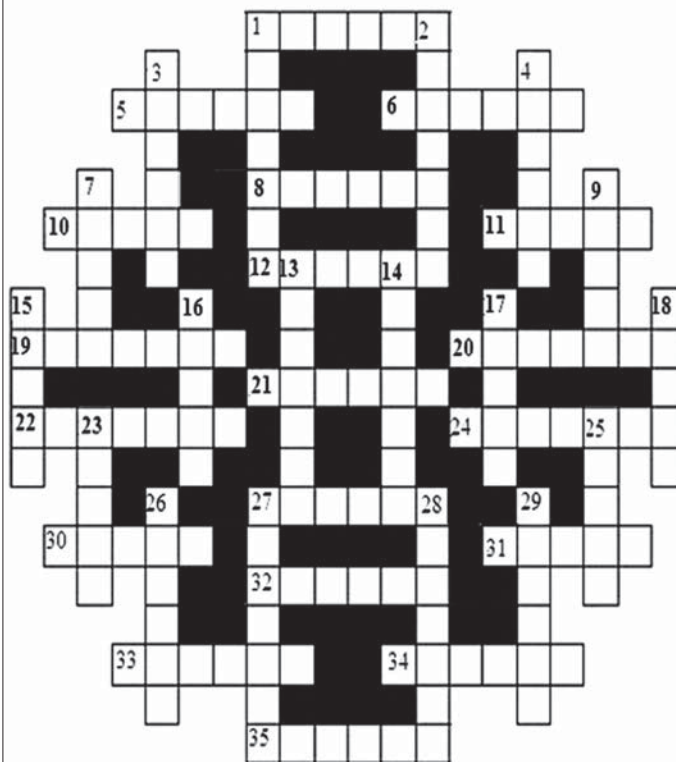
Жолоучула Черек, Чегем, Бахсан эмда Малка тау ауушлада лагерле кырап солурукыдула. Ахырында уа Элбрусну кыбыла жанындан шимал тийресине дери тегерек айланп барлыкыдыла, Эммануэльны таласында бол-

лукыдула, Кыан жолну юсю бла ётерикдиле.

Ол маршрутну краевед, Орус география обществону члени Моккыаланы Тенгиз жарашдырганды. Жолоучулукыга кыатышханла Кыабарты-Малкыарны ариу табийгат жерлерин эмда тарых эсгертмелерин кёрлюкдюле, КъМР-ни халкыларыны адет-тёрелери, ашарыкылары бла да шагырейленерикдиле.

Экспедицияны Москваны «Квадроостров» клубу эмда Орус география обществону «Альтаир» жаш тёлү клубу Кыабарты-Малкыарны Курортла эмда туризм министерствосуну себеплиги бла кырагандыла.

Сёзбер

ЭНИНЕ: 1. Кыолан тау. 5. Кырал сауга. 6. Юч жыйырма. 8. Женгиз кийим. 10. Эринчекле барда, юде бош болмагъан жер. 11. Токенчини иши. 12. Аллаи зат темирчиледе болады. 19. Пистолет. 20. Аны кыаласы да барды Малкыарда. 21. Кыобуз макъам. 22. Кыайда да, кимге да керек ышан. 24. Телевизор ариу кёрюзтор ючюн хайырыланадыла аны. 27. Ашыкымау деген магыанада жюриген сёз. 30. Мирзеуню тюрлюсю. 31. Чабакъ. 32. Сейир деген магыанада кючбюсюреу адамгыа. башха затха да айтадыла. 33. Неден да жарагъан дарман. 34. Жолоучуну машогу.

35. Кыумачны тюрлюсю.

ЁРЕСИНЕ: 1. Нарт батыр. 2. Аллаи болганы адамгыа жарсыуду дейдиле. 3. Жип. 4. Жамаутдан, халкыдан бир жанлы болган адам. 7. Билим жыйымдык. 9. Бек сыйлы дин адамы. 13. Ат хайуанны тюрлюсю. 14. Мирзеу тирликни кыайгысын кёрген иши. 15. Жайлык. 16. Киритни «шуёху». 17. Халкыны кыргъан ауруу. 18. Уллу гебен. 23. Ат хайуанны иши тюрлюсю. 25. Жемеш. 26. Кеч кюзде ханслага тыюген кыарчыкыла. 27. Ары да, бери да жетип, сыр билип айланган адам. 28. Чам сёз. 29. Халк кыуанчы.

ГАЗЕТНИ 61-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННГАН СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 7. Орсундак. 8. Кыоспарты. 11. Фагот. 12. Китап. 13. Ашхабадчы. 16. Чалгычы. 17. Кыатыбаш. 18. Айтыу. 20. Жаммаш. 21. Зепака. 22. Шаштар. 23. Дефтер. 25. Адакыа. 29. Жемтала. 31. Бадина. 33. Залыкылды. 35. Орман. 36. Шобра. 37. Сабырлык. 38. Акътопрак.

ЁРЕСИНЕ: 1. Ортакылау. 2. Мухол. 3. Зарашкы. 4. Боюнчакъ. 5. Закий. 6. Атланган. 9. Алабай. 10. Аварлы. 14. Чырмашхан. 15. Атлантида. 18. Ашыра. 19. Узада. 24. Темирлан. 26. Дагыда. 27. Кыбыла. 28. Шаурдат. 30. Адамлык. 31. Бодуркы. 32. Тамир. 34. Шорпа.

Учредитель: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат,
(баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиниклерин кыруулау жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагыа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике кёре 19.00 сагыатда кыол салынады. 20.00 сагыатда кыол салыннганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Улбашланы Мурат - дежурный редактор, Кучукуланы Сафият, Кегенчиланы Зульфийа - жууаплы секретары орунбасарлары; Баллианы Феруза (1,2,3,4-чо бетле), Фезаланы Лида (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1236 экз. Заказ № 1216

Багыасы 15 сомду.

РЕДАКЦИНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru